

ARXIU I GESTIÓ DOCUMENTAL

Ref.: -

/

HISTÒRIA DE CASTELLBISBAL

Objectius d'una història local en el segle XXI

Una obra d'aquestes característiques per ser útil i eficaç ha de complir diverses condicions:

1. Ser una obra de referència i útil per la ciutadania que li permeti conèixer i valorar el seu patrimoni històric, cultural i paisatgístic. Això vol dir recuperar, en la mesura del possible, anècdotes, històries locals, personatges que ja no es comparteixen per la via intergeneracional que havia estat l'habitual.
2. Treure a la llum nous recursos per la història local: documentació d'arxius forans, fotografies i il·lustracions, restes arqueològiques... De tal manera que, a més del volum, el municipi rebi un fons de recursos que puguin ser usades per activitats docents o de divulgació.
3. Introduir la història de Castellbisbal en el marc general de la història catalana, de tal manera que el passat de la població porti noves dades i informacions que serveixin com a referència per a construir, com fan els historiadors, marcs interpretatius d'àmbit general.
4. De forma ideal, molt possiblement a més del volum corresponent a la història local sortiran articles parcials que aniran publicant-se en obres universitàries, de tal manera que hi haurà una difusió indirecta i difosa que ajudi a, com es diu de forma gràfica, "posar Castellbisbal en el mapa".

Què s'explicarà a l'obra en termes generals?

Tenint present que no tenim referències de població anteriors a l'època romana, així que caldria formular una explicació general als diversos restos que han anat apareixent, des de l'antiga vil·la de Can Pedreral al Pont del Diable. Com veurem ja des de ben antic, Castellbisbal, per la seva posició, durant bona part de la seva història ha estat una zona de frontera com moltes de les poblacions del Llobregat fins ben avançada l'Edat Mitjana.

Així ho proven que les notícies més antigues que tenim de l'Edat Mitjana, que són del segle XI. Tenim referències al castrum Episcopalem, en relació al seu senyor, el bisbe de Barcelona. Aquesta denominació fa referència al també conegut castell de Benviure, avui

desaparegut, que estava situat sota l'actual ermita de Sant Vicenç, en un punt d'especial interès estratègic i de control territorial.

Un altre punt a destacar és la creació d'un espai -tant econòmic com de poder- format per la Baronia de Castellvell de Rosanes amb Martorell, que tenia mercat des del 1035 i Abrera, Olesa de Montserrat, Sant Andreu de la Barca i Sant Esteve de Sesrovires.

Serà interessant de seguir com fruit de la política reial la jurisdicció senyorial passarà als Foix primer, als Trastàmara després per acabar en mans dels Requesens, que d'aquesta manera culminarien la creació d'una senyoria que aplegaria a més de l'antiga baronia de Castellvell de Rosanes també la de Molins de Rei, amb qui es mantindria unida fins la desaparició de les jurisdiccions senyorials en el segle XIX.

A més de les diverses incidències institucionals i polítiques (que mirarem d'omplir tant com ens sigui possible en funció de les fonts disponibles), un dels elements forts en aquesta part serà explicar l'evolució demogràfica, social i econòmica de la vila, amb el pas d'una economia de subsistència i autoconsum als primers segles medievals a una creixent integració en el mercat barceloní i català i el paper que jugarà la vinya en aquest procés.

A partir del segle XIX, el manteniment de la vinya i la seva comercialització esperona el creixement demogràfic que provocarà canvis importants en l'estructura urbana (un bon exemple és la construcció del nou cementiri acabat el 1865).

Així doncs, els canvis que portaran al Castellbisbal actual seran molt recents en termes històrics: el 1967 es va aprovar el pla parcial de Can Costa (aprovat definitivament el 1976), que seria seguit per diversos Plans parcials per la construcció de residències que fora del casc urbà que tindran el seu creixement entre els anys 70 i 80. I s'afegirà un creixement important del casc urbà en la dècada dels 90.

El creixement urbà residencial anirà en paral·lel del creixement industrial de la població, que canviarà del tot la fesomia d'un municipi que fins els anys 60 havia mantingut el seu tarannà agrari.

S'haurà de parlar, especialment per l'època contemporània però no exclusivament, de la importància que les xarxes de comunicació han tingut per la història de Castellbisbal. El casc urbà es va formar des de, com a mínim, la baixa edat mitjana (s.XV) a l'entorn del camí que conduïa a Terrassa des del camí que provenia de Molins de Rei. A partir d'aquest camí es van urbanitzar les cases a l'entorn del c. Sant Vicenç (actual Pi i Margall) i c. Major. També des de la presència del riu i la via romana que anava a Barcelona fins l'arribada de la carretera, el ferrocarril el 1856 i l'autopista.

Aquesta part de l'obra serà la que podrà oferir més detalls sobre la política, la societat i la cultura local, i on millor es podran identificar personalitats locals i la seva trajectòria. Per tant, aquesta part tindrà una estructura força diferent a la part anterior, ja que tindrem molta més informació i parlarà d'etapes que ja han pogut ser viscudes pels habitants actuals.

Un darrer i molt breu capítol, que veurem com es planteja, hauria de fer prospectiva sobre el futur de Castellbisbal, les seves potencialitats i els reptes a superar per poder-les desenvolupar.